

## **Tallinna Konstantin Pätsi Vabaõhukooli ja Maarjamaa Hariduskolleegiumi ümbekorraldamise ettepanek**

Austatud haridus- ja teadusminister

Käesolevaga esitan Teile ettepaneku korraldada ümber Tallinna Konstantin Pätsi Vabaõhukool ja Maarjamaa Hariduskolleegium nii, et Maarjamaa Hariduskolleegium liidetakse Tallinna Konstantin Pätsi Vabaõhukooliga 1. juuli 2025. a seisuga. Maarjamaa Hariduskolleegium (edaspidi MHK) lõpetab tegutsemise. Kooli nimeks jääb pärast liitmist Tallinna Konstantin Pätsi Vabaõhukool (edaspidi TKPV).

### **Tallinna Konstantin Pätsi Vabaõhukooli ja Maarjamaa Hariduskolleegiumi ümbekorraldamise kirjeldus ja põhjendus**

MHK on Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt hallatav põhikool suure abivajadusega psüühikahäiretega ja käitumisprobleemidega lastele. Kooli võetakse vastu õpilasi, kellele on vaja kohaldada kinnise lasteasutuse teenust. Õpilasi üldjuhul 12. eluaastast kuni 17. eluaasta vanuseni, suunatakse kooli kohtuotsuse või -määruse alusel. Alates 2014. a korraldab kool haiglaõpet Lõuna-Eesti piirkonnas. Koolil on 2 õppekohta: Emajõe Õppekeskus (Kastre vald) ja Valgejõe Õppekeskus (Tapa vald). Maarjamaa Hariduskolleegiumis on 10. novembri 2024. a seisuga 46 õpilast (Emajõe õppekohas 22 ja Valgejõe õppekohas 26) ning 209 töötajat (Emajõe õppekohas 114, sh 10 haiglaõpetajat ja Valgejõe õppekohas 95).

TKPV-s õpivad psüühikahäiretega lapsed põhikooli riikliku õppekava alusel. Koolis tegutsevad ühe kuni kuue liikmelised klassid ja õpirühmad, mis on moodustatud lähtuvalt õpilaste eelnevast kooliteest, võimetest ja vajadustest. Alates 2014. aastast viib kool läbi haiglaõpet haiglaravil olevatele õpilastele Tallinnas (PERH-is ja Tallinna Lastehaiglas, sh Laste Vaimse Tervise Keskuses) ja vajadusel Pärnus. TKPV-s on 10. novembri 2024. a seisuga 73 õpilast ja 69 töötajat, sh 6 haiglaõpetajat.

1. juulil 2025. a viiakse MHK-s osutatav kinnise lasteasutuse teenus (KLAT) Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) haldusalast Sotsiaalministeeriumi (SOM) haldusalasse. Ümbekorraldamise eesmärk on viia hoolekandeline teenuse korraldamine, juhtimine, arendamine ja eelarve planeerimine terviklikult ühe, teemat sisuliselt korraldava ministeeriumi valitsemisalasse. Sotsiaalhoolekande seaduse (SHS § 130<sup>1</sup> lõige 2) järgi on KLATi eesmärk toetada lapse psühholoogilist, emotsionaalset, sotsiaalset, hariduslikku ja kognitiivset arengut, et saavutada püsivad muutused, mis võimaldavad lapsel pärast vabaduse piiramise lõppu tulla edukalt toime tavakeskkonnas tema enda elu, tervist ja arengut ning teiste isikute elu ja tervist kahjustava käitumiseta.

Sisuliselt tähendab muudatus seda, et alates 1. juulist 2025. a muutub teenuse osutaja juriidiline vastutus ja teenuse osutamise võtab üle AS Hoolekandeteenused. Varem osutas teenust riigikoolina HTMi haldusalas olev MHK. See aga tähendab, et HTMile jääb MHK õppeasutuse osa, mis on mahult väga väike ning mida ei ole mõistlik eraldi asutusena pidada ning seetõttu liidetakse kool juriidiliselt TKPV-ga, et vähendada kooli bürokraatiat, asjaajamist ning juhtimiskulusid.

## Koolide ühendamise praktika

Õpilaste arvu kahanemine on tekitanud kogu riigis, eriti kiiresti kahanevates piirkondades, vajaduse koole ühendada või viia ühise juhtimise alla. Koolide ühendamist ja ühise juhtimise alla viimist on soovitanud ka OECD oma soovituses Eestile (OECD, 2021. *Shrinking smartly in Estonia. Preparing regions for demographic change. OECD Rural Studies*) ning seda on tänaseks järginud juba paljud kohalikud omavalitused (näiteks Põlva vald, Põltsamaa vald, Valga vald, Võru vald, Setomaa vald ja samasuguseid toimetudeleid kasutavad ka erakoolide pidajad (Tartu Erakool).

Ka riigikoolides on mitmes asupaigas tegutsemine või ühendjuhtimine tavapärase praktika. Näitena saab tuua Maarjamaa Hariduskolleegeiumi enda eraldiseisvad õppekohad (Tapal ja Kaagveres, haiglaõpe Tartus ja Viljandis), Kiviõli Riigikooli, Ida-Viru Kutsehariduskeskuse, Järvamaa Kutsehariduskeskuse, Valga-Jaanikese Kooli ja Urvaste Kooli, Narva Eesti Gümnaasiumi, Narva Eesti Põhikooli ja Narva Vanalinna Põhikooli.

Ülaltoodud näidetest lähtuvalt saab väita, et koolide ühendamine on Eesti haridusmaastikul levinud praktika.

## Liitmise peamised eesmärgid

Seoses sotsiaalhoolekande seaduse jõustuva muudatuse ja sellest tuleneva praktika muutmisega läheb alates 01.07.2025 MHK kinnise lasteasutuse teenuse osutamine üle AS-ile Hoolekandeteenused ning MHK jääb osutama vaid haridusteenust. Kuna vaid haridusteenuse osutamine eraldi õppeasutuses ei ole HTMi hinnangul otstarbekas, siis plaanib HTM liita MHK kooliosa TKPVga, kellel on samuti suured kogemused psüühika- ja käitumishäiretega laste õpetamisel ning haiglaõppe korraldamisel. Ühendkool võimaldab koondada kahe kooli kompetentsid ning oskusteabe, et moodustada kompleksne õppeasutus psüühikahäiretega lastele ning nendega töötavatele spetsialistidele. Mõlema kooli spetsialistidest koosnev meeskond võimaldab osutada kvaliteetset nõustamisteenust psüühikahäirega tavakoolide õpilastele üle Eesti.

Koolide liitmisel väheneb eraldiseisvate koolide bürokraatia ja asjaajamise maht.

## Koolide eelarved ja ümberkorraldamise rahaline mõju

Koolide juriidiline liitmine 2025. aastal ei mõjuta kooli eelarvet ja ümberkorraldamise tulemusena tänasega võrreldes kulude baas ei kasva.

Tallinna K. Pätsi Vabaõhukooli 2025 a. eelarve

Asutus	Tööjõukulud	Majanduskulud	Toitlustamis- kulud	Sõidusoodused	Eelarve kokku
Tallinna K.Pätsi Vabaõhukool*	4 239 536	299 467	104 723	7 000	4 650 726

\*Ühe aasta eelarve pärast KLAT teenuse üleandmist.

## Ümberkorralduse mõju koolide töötajatele ja õpilastele

Koolide juriidilise liitmise otsus ei mõjuta töötajate töölepingutes fikseeritud töötingimusi ning ei too kaasa koondamisi. Kõik töötajad jätkavad senist tööd kokkulepitud tingimustel, välja

arvatud MHK direktor, kelle ametikoht koondatakse. Töölepingu võimalikud muudatused lepatakse vajaduse tekkimisel töötajatega individuaalselt kokku.

Tallinna Konstantin Pätsi Vabaõhukooli direktor jätkab liitmise järgselt ühendkooli juhina.

Kuna muudatuse vajadus tuleneb sotsiaalhoolekande seaduse muudatusest, siis koolide juriidiline liitmine ei mõjuta õpilaste õppimisvõimalusi. Kõik tänased õpilased saavad jätkata õpinguid samade õpetajatega, samades klassikomplektides ning samades hoonetes ning peale liitmist toimub vastuvõtt kooli KLAT osutamise kohtades tänasega sarnastel alustel.

## **Kaasamisprotsess**

Ümberkorraldamisega seoses on toimunud mitmed kohtumised ja arutelud ümberkorraldatavate koolide direktoritega alates 2024. aasta jaanuarist. Direktorid on pidanud koolide meeskondadega erinevaid arutelusid ning esitanud meile arutelude tulemusena ettepanekuid, mida on arvestatud käesoleva ümberkorralduse ettevalmistamisel.

- ✓ 15.01.2024. a esmane arutelu TKPV direktoriga;
- ✓ 17.01. ja 23.01.2024. a esmased arutelud ümberkorraldatavate riigi HEV-koolide direktoritega;
- ✓ 31.01.2024. a HEV-koolide infotund;
- ✓ 17.04.2024. a ümberkorralduste arutelu riigi HEV-koolide kevadseminaril;
- ✓ 13.09.2024. a arutelu MHK direktoriga;
- ✓ 30.10.2024. a jätkuvarutelu MHK ja TKPV direktoritega;
- ✓ 04.02.2025. a TKPV hoolekoguga kohtumine;
- ✓ 25.02.2025. a MHK Valgejõe töötajatega kohtumine;
- ✓ 26.02.2025. a MHK Emajõe töötajatega kohtumine.

MHK poolt osutatava kinnise lasteasutuse teenuse üleandmiseks Sotsiaalministeeriumi haldusalasse moodustati 2023. a sügisel eraldi töörühm, millel on temaatilised alatöörühmad ning mille juhtrühm kohtub kord kuus. Kõik kooliga seotud ja kavandatud muudatused on räägitud läbi seotud osapooltega, sh Sotsiaalministeeriumi, Sotsiaalkindlustusameti ja AS-i Hoolekandeteenused esindajatega.

Selleks, et ümberkorraldamise muudatusi veelgi paremini kavandada ja ellu viia, kohtutakse ühendatavate koolide hoolekogudega, õpilasesindustega ja töötajatega, et kuulata ära nende arvamusi, vahetada informatsiooni ja arutada läbi ümberkorraldamisega kaasnevad muudatused.

## **Kavandatavate kohtumiste ajakava:**

- ✓ märts 2025. a koolide hoolekogude ja õpilasesinduste arvamuse küsimine.

## **Ümberkorraldamise tingitud muudatused õigusaktides**

Tallinna Konstantin Pätsi Vabaõhukooli ja Maarjamaa Hariduskolleegeiumi liitmine ei too kaasa muudatusi seadustes. Maarjamaa Hariduskolleegeiumi põhimäärus tunnistatakse kehtetuks ning Tallinna Konstantin Pätsi Vabaõhukooli hetkel kehtivat põhimäärust muudetakse. Põhimääruse kehtetuks tunnistamise eelnõu on lisatud käesolevale ettepanekule Lisa 2.

## **Ümberkorraldamise kuupäev**

Ümberkorraldatud kool alustab tegevust 1. juulil 2025. a.

## **Ümberkorraldamise ettepaneku kooskõlastamine**

Ümberkorraldamisettepanek esitatakse kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja arvamuse avaldamiseks Tallinna Konstantin Pätsi Vabaõhukooli ja Maarjamaa Hariduskolleegiumi hoolekogule ja õpilasesindusele.

Kristi Vinter-Nemvalts  
Haridus- ja Teadusministeeriumi kantsler